

Jak vznikala výstava OKAMŽIKY STOLETÍ

Když v to slavné pondělí 28. října 1918 vznikl samostatný československý stát, bylo třeba o tom informovat tisk a jeho prostřednictvím obyvatelstvo právě ustanovené republiky. Vydat takové zprávy přes tiskovou agenturu hroutícího se mocnářství Telegraphen-Korrespondenz-Bureau by bylo nepatřičné, možná i nemožné. V dobových pramenech proto můžeme číst: *Předsednictví Národního výboru zřídilo samostatnou československou tiskovou kancelář (Č. T. K.)...*

Stejně dlouhá tradice agentury jako republiky je samozřejmě důvod k chlubení. Na druhou stranu naše oslavy jsou od počátku ve stínu oslav republiky. Nevnímáme to nijak úkorně, takový už je úděl agentur. Pracují sice v samotných ohniscích událostí, ale v anonymitě, s profesionální pokorou a bez ustání.

Od svého vzniku byl osud ČTK v dobrém i zlém těsně spjatý se všemi historickými peripetemi republiky. Protože šlo v minulosti o agenturu víceméně státní, plnila v temných letech našich dějin vedle úkolů informačních také funkci ukazatele ideologicky správné interpretace událostí. Teprve posledních 28 let je Četka zcela nezávislou agenturou, která se těší zaslouženému respektu domácích médií i zahraničních partnerských agentur. Z trojice veřejnoprávních médií (tedy vedle ČT a ČRo) je jako jediná ekonomicky soběstačná a nezávislá na státním rozpočtu či poplatcích občanů.

Při úvahách, jak připomenout stoleté výročí, jsme měli dilema, jaká forma by byla nejvhodnější. Zpravodajská produkce ČTK je totiž za léta její existence velmi rozsáhlá a ve svých podobách různorodá. Dnes módní formát multimediálnosti naplňovala naše agentura vlastně už ve svém dávnověku, byť v rozsahu omezeném tehdejšími technickými možnostmi.

Málokdo možná ví, že vedle kontinuálního klasického slovního a fotografického zpravodajství naše agentura pravidelně vstupovala blokem čtených zpráv do rozhlasového vysílání, vydávala burzovní přehledy, grafy a mapy s určením událostí, vedle všeobecného zpravodajství ze sportu taky po britském vzoru novinky z jezdeckví nebo pravidelnou šachovou hlídku. Veškerá produkce je po léta s péčí ukládána v archivech (ne vždy zachovaných), ovšem teprve v posledních třech desetiletích elektronických.

Při ničivém požáru v poslední den druhé světové války veškerá dokumentace lehla popelem, z moderní funkcionalistické budovy ČTK zůstal jen žalostný betonový skelet. Shodou organizačních změn byl jen fotografický archiv zkáze ušetřen, po dobu války byl totiž dislokován mimo centrální redakce.

Jako jediný tedy přežil bez újmy a jeho svědectví o uplynulých sto letech zůstalo úplné. Abychom mohli jít po stopách času postupně opravdu celým stoletím, rozhodli jsme se pro výstavu fotografickou. Volba to nebyla ovšem vůbec snadná. Z několikamilionových útrob fotoarchivu vybrat jen zlomek, který obsáhne omezený výstavní prostor, je úkol nad jiné těžký. Vybírat z mála je svízelné, vybírat z přemíry je skoro nemožné.

Princip chronologický, tedy rok za rokem, který jsme zvolili z důvodu přehlednosti, má svá nemalá úskalí. Dějiny si totiž data nevybírají, události se shlukují podle vlastní logiky. A tak jsme řešili problém let hubených a naopak let událostmi překypujících. Někdy jsme tedy vybírali podle důležitosti, jindy podle zajímavosti a někdy také jen na základě působivosti samotného snímku, protože i zpravodajská fotografie má své estetické kvality.

Cílem výstavy tedy není úplný výčet historicky nejvýznamnějších událostí, ale na pouhém zlomku ukázek chceme připomenout alespoň letmo doby vítězství i proher, léta nadějí i žalu, která se v průběhu času našimi dějinami proplétala mnohdy až příliš překotně. Snad by výstava mohla být příležitostí k potěše z úspěchů našich předků a inspirací pro současnost, protože i ona bude jednou minulostí a měli bychom v ní obstát.

A nakonec jedno vyznání. ČTK je skvělá značka, navzdory všem historickým peripetiím, kterými prošla. Naší ctižádostí je její dobrý zvuk udržet a předat následníkům se stejným závazkem. Už sto let, dvacet čtyři hodin denně, bez jediného přerušení chrlí Četka zprávy v mnoha podobách ze všech oblastí společenského života doma i v zahraničí. Tato skutečná paměť národa je ve svém rozsahu unikátní a proto nepostradatelná pro každého, kdo se zabývá žhavou současností nebo minulostí. Třeba i sto let vzdálenou.

Autoři výstavy: Dušan Veselý, Jan Černý, Petr Mlch, Jaroslav Richter, Petr Holubec